

ЮВІЛЕЙНІ ДАТИ

Професору Кальнишу Валентину Володимировичу – 70 років!

18 травня 2018 р. виповнюється 70 років професору кафедри авіаційної, морської медицини та психофізіології Української військово-медичної академії, завідувачу лабораторії психофізіології праці Державної установи «Інститут медицини праці імені Ю.І. Кундієва Національної академії медичних наук України», доктору біологічних наук, професору, академіку АМБН, голові колегії психофізіологів Національної медичної палати України Кальнишу Валентину Володимировичу!

В.В. Кальниш народився у 1948 р. в сім'ї військових, у м. Львів. Після закінчення біологічного факультету університету ім. Т.Г. Шевченка у 1974 р. Валентин Володимирович починає роботу як молодший науковий співробітник Інституту фізіології Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка, а згодом, у 1978 р. – у Інституті гігієни праці та профзахворювань, і з тих пір близько 40 років його кар'єра тісно пов'язана з цією установою.

Кандидатська дисертація В.В. Кальниша «Імітаційні моделі діяльності гладенького м'яза з різною збудливістю клітин», виконана під керівництвом академіка АН УРСР

П.Г. Богача, була захищена в 1983 р. Робота присвячена фундаментальним питанням синхронізації діяльності комплексу клітин, об'єднаних в однорідну тканину. На підставі аналізу роботи імітаційних моделей з різними функціональними властивостями системи клітин автором отримані дані про вплив цих властивостей на характер виникнення хвиль у тканині, її автоматичну діяльність, формування та функціонування датчика ритму гладком'язового органа.

У 1996 р. Валентин Володимирович захистив докторську дисертацію на тему «Психофізіологічні системні механізми формування працездатності операторів». Науковим консультантом дисертаційної роботи був академік НАН і НАМН України О.О. Навакатікян. У роботі були виявлені закономірності змінної динаміки психофізіологічних функцій операторів енергопідприємств і користувачів комп'ютерів. Виділено комплекс специфічних і неспецифічних системоутворюючих факторів, що формують працездатність на різних ієрархічних рівнях системи «людина-виробництво». У 2005 р. йому присвоєно наукове звання професор.

Творчий шлях В.В. Кальниша пов'язаний з декількома науковими напрямками: фізіологією праці, психофізіологією праці, біофізикою, фізіологією збудливих середовищ, біологічною та медичною кібернетикою і інформатикою. Різноманітне сполучення цих дисциплін було основою для його інтелектуальних розробок. Під його керівництвом і участю був створений проект побудови медичної комп'ютерної мережі для забезпечення обміну інформацією між медичними установами України, галузева комісія з сертифікації програмних продуктів і апаратно-програмних комплексів медичного призначення та визначені правила сертифікації. Він також брав участь у створенні державної

системи професійного психофізіологічного відбору осіб, робота яких пов'язана з підвищеною небезпекою. Ним разом з його учнями були здійснені важливі для теорії та практики психофізіології праці методичні розробки в галузі професійного психофізіологічного відбору. Як науковий керівник В.В. Кальниш розвиває фундаментальні напрями у фізіології – механізми розвитку хронічного стомлення, перенапруження, впливу емоцій на працездатність, закономірності формування монотонії, проблем формування професійної надійності при операторській діяльності тощо.

Цікавими є розробки В.В. Кальниша в галузі вивчення соціально-психологічних людських мереж. Показано, що професійна успішність і задоволеність роботою державних службовців України тісно пов'язана не тільки з певними особистісними професійно важливими якостями, але й з такими якостями як рівень макіавелізму (маніпулювання іншими людьми) і успішність побудови соціальних мереж (за цю роботу, виконану в співавторстві з деякими закордонними уче-

ними, він визнаний гідним першої премії на конференції Академії керування США, 2007 р. Філадельфія).

Професором В.В. Кальнишем опубліковано близько 400 наукових праць, у 1997 р. йому (разом з О.О. Навакатікяном) була присуджена премія АМН України з профілактичної медицині за цикл робіт «Наукові основи забезпечення високої працездатності операторів сучасних видів напруженої роботи», в 2015 р. – премія НАН України ім. академіка В.Ю. Чаговця (разом з академіком Ю.І. Кундієвим та чл.-кор. НАМН України В.І. Чернюком). Під його керівництвом було виконано 11 дисертаційних робіт (з них 3 докторські), та ще 6 знаходяться у стані підготовки до захисту. Певний час В.В. Кальниш працював як експерт у роботі ДАК Міністерства освіти і науки, є членом спецради з присудження вчених ступенів.

Від імені вдячних учнів, колег та наукового товариства щиро поздоровляємо Валентина Володимировича із славетним ювілеєм та бажаємо довгих років плідної праці, творчого натхнення та міцного здоров'я.